

**ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ
ПОЗОВНОЇ ДАВНОСТІ У ВИРІШЕННІ
ГОСПОДАРСЬКИХ СПОРІВ**

Я.М. Шатковський

*науковий консультант відділу консультантів
управління забезпечення діяльності
Судової палати у господарських справах
Верховного Суду України,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник*

Постановка проблеми. Значення інституту позовної давності полягає у тому, що він становить одну з гарантій захисту прав і обов'язків особи відповідно до законодавства України та забезпечує стабільність цивільного обороту, зміцнюючи фінансову і господарську дисципліну учасників цивільно-правових відносин.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематику питань пов'язаних із застосуванням позовної давності тією чи іншою мірою досліджували, зокрема: О.Л. Боровиковський, В.П. Грибанов, М.А. Гурвич, І.Є. Енгельман, О.С. Іоффе, О.О. Красавчиков, В.В. Луць, Ю.К.Толстой та ін.

Метою статті є порівняльний аналіз змісту поняття «позовна давність», зазначеного у працях провідних науковців, у законодавстві України та наведеній практиці Верховного Суду України щодо вирішення справ пов'язаних з застосуванням позовної давності у вирішенні господарських спорів.

Основні результати дослідження. Одразу слід акцентувати увагу, що Господарський кодекс України (далі – ГК України) не містить визначення терміну «позовна давність». Визначення позовної давності як строку, у межах якого особа може звернутися до суду з вимогою про захист свого цивільного права або інтересу, було сформульовано законодавцем у ст.256 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України). Однак цю дефініцію не можна вважати досконалою, оскільки вона не узгоджується, зокрема, з положеннями ч.2 ст.267 ЦК України стосовно того, що заява про захист права або інтересу приймається судом незалежно від спливу позовної давності.

Зауважимо, що серед науковців – теоретиків права відсутня єдина позиція щодо змісту поняття «позовна давність». І.Б. Новицький зазначив, що позовна давність запобігає «волокітї» та «сутяжництву» [1, с.139]. Зокрема, І.Є. Енгельман вважав позовну давність способом погашення позову, який реалізується внаслідок непред'явлення його протягом певного часу. При

цьому він зазначав, що безстрокове право на судовий захист припиняється оскільки проти його порушення протягом тривалого часу не застосовували судовий захист [2, с. 483]. Однак ця теорія була сприйнята науковцями лише як така, що надала поштовх для подальших досліджень, позаяк у ній фактично ототожнювались поняття «право на захист» і «право на позов».

С.Н. Абрамов позовною давністю називає строк, упродовж якого може мати місце примусове здійснення права через суд шляхом позову [3, с. 3].

За визначенням І.М. Болотнікова, позовна давність – це встановлений законом строк позовного захисту права [4, с. 5]. На думку О.О. Красавчикова, позовна давність також є встановленим законом строком для захисту порушеного права шляхом пред'явлення позову до судового органу [5, с. 277].

Як час, протягом якого допускається примусова реалізація права на позов за допомогою юрисдикційного органу, визначає позовну давність К.Ю. Лебедева [6, с. 101].

Слушним також є твердження М.Г. Масевич про те, що позовна давність встановлює строк для пред'явлення позову не лише особи, право якої порушене, а й іншої особи, пред'явленого в її інтересах [7, с. 134].

Таким чином, неузгодженість норм ЦК України, відсутність визначення поняття позовної давності в ГК України, а також слушні зауваження авторів, які досліджували це питання, повинні стимулювати процес його законодавчого врегулювання.

За змістом статей 257 та 258 ЦК України позовна давність поділяється на два види: загальна і спеціальна.

Загальна позовна давність становить три роки (ст.257 ЦК України) і застосовується до всіх позовів, за винятком окремих видів вимог, до яких застосовується спеціальна позовна давність. Порівняно із загальною позовною давністю вона може бути скороченою або більш тривалою. Так, скорочена спеціальна позовна давність тривалістю один рік застосовується до вимог:

- 1) про стягнення неустойки (штрафу, пені);
- 2) при спростуванні недостовірної інформації, вміщеної у засобах масової інформації. У цьому разі позовна давність обчислюється від дня вміщення цих відомостей у засобах масової інформації або від дня, коли особа дізналася чи могла дізнатися про ці відомості;
- 3) про переведення на співвласника прав та обов'язків покупця у разі порушення переважного права на купівлю частки у праві спільної часткової власності (ст.362 ЦК України);
- 4) у зв'язку з недоліками проданого товару (ст.681 ЦК України);
- 5) про розірвання договору дарування (ст.728 ЦК України);
- 6) у зв'язку з перевезенням вантажу, пошти (ст.925 ЦК України);
- 7) про оскарження дій виконавця заповіту (ст.1293 ЦК України).

Строк подовженої спеціальної позовної давності, у свою чергу, може становити п'ять або десять років. Позовна давність тривалістю п'ять років застосовується до вимог про визнання недійсним правочину, вчиненого під впливом насильства або обману. Позовна давність тривалістю десять років застосовується до вимог про застосування наслідків нікчемного правочину.

Спеціальна позовна давність може встановлюватися не тільки у національному законодавстві. Окремі міжнародні акти, які у разі їх ратифікації в Україні повинні мати пріоритет застосування, теж визначають спеціальні строки для тих чи інших вимог. Зокрема, такі норми містяться у ст.19 Монреальської конвенції 2009 р. про відшкодування шкоди, заподіяної іноземними повітряними суднами третім особам [8], ст.7 Конвенції 1960 р. про уніфікацію правил стосовно відповідальності у разі зіткнення суден внутрішнього плавання [9]. До спеціальних строків позовної давності слід віднести двомісячний строк для вимог щодо прострочення доставлення вантажу в міжнародному залізничному вантажному сполученні [10].

Існування таких скорочених строків зумовлено, як зазначається в літературі, виникнення труднощів щодо відтворення сутності відносин і з'ясування самої причини порушення після спливу тривалого часу [11, с. 423].

У різних країнах тривалість позовної давності та порядок її обчислення законодавчо визначаються неоднаково. У Росії та Німеччині, як і в Україні, загальна позовна давність встановлюється тривалістю в три роки, в Англії – шість, у Франції – тридцять, в Японії – п'ять років [12, с. 3].

Порядок обчислення строків, у тому числі позовної давності, визначено главою 18 ЦК України. Статтею 260 ЦК України встановлено, що позовна давність обчислюється за загальними правилами визначення строків, встановленими статтями 253–255 ЦК України. Частина 2 цієї статті містить імперативне положення про те, що порядок обчислення позовної давності не може бути змінений за домовленістю сторін.

Аналізуючи положення ч.1 ст.260 ЦК України слід зауважити, що законодавець ототожнює дві різні правові категорії, адже у зазначеній статті йдеться про обчислення строків, а в ст.253 ЦК України – про початок їхнього перебігу.

Оскільки перебіг позовної давності починається з виникненням права на позов особи, то для встановлення моменту його початку важливо визначити, коли саме в особи виникає таке право. Встановлення початкового терміну позовної давності має істотне значення при розгляді справ судом. Неправильний підхід до цього питання може призвести до невиправданої відмови у захисті права, незважаючи на те, що строк на судовий захист ще не скінчився.

У теорії права існує думка, згідно з якою позовна давність є одним із юридичних фактів, із настанням якого пов'язані певні правові наслідки. Від початку перебігу позовної давності у кредитора виникає право на судовий захист, а зі спливом давнісного строку таке право припиняється [13, с. 137].

Однак початок перебігу позовної давності – не єдиний юридичний факт, що зумовлює право на судовий захист. Виникнення права на позов пов'язано із правопорушенням.

Загальне правило «немає порушення – не виникає право на позов, відтак, немає перебігу позовної давності» досить широко застосовувалося у законодавстві та правозастосовній практиці Росії ще у XIX ст. Зокрема, Урядовий Сенат у 1885 р. роз'яснював, що початком перебігу позовної давності слід вважати час, коли вчинилося порушення того права, захист якого становить предмет позову [14, с. 187].

Також слід зазначити, що актуальним було питання про необхідність обчислення позовної давності від того дня, коли суб'єкт порушеного права дізнався про факт порушення й особу порушника [15, с. 120]. Так, І.Б. Новицький зазначав, що поки власник не знає порушника, він не може звернутися до останнього з позовом, тому неправильно зараховувати строк, упродовж якого особу порушника не було встановлено, до позовної давності, тим більше, що такий підхід усе одно не стимулював би швидшого пред'явлення позову [16, с. 175].

Наразі це питання врегульовано ч.1 ст.261 ЦК України, згідно з якою перебіг позовної давності починається від дня, коли особа довідалася або могла довідатися про порушення свого права або про особу, яка його порушила.

Частинами 2 – 7 цієї ж статті передбачено наступне:

– перебіг позовної давності за вимогами про визнання недійсним правочину, вчиненого під впливом насильства, починається від дня припинення насильства;

– перебіг позовної давності за вимогами про застосування наслідків нікчемного правочину починається від дня, коли почалося його виконання;

– у разі порушення цивільного права або інтересу неповнолітньої особи позовна давність починається від дня досягнення нею повноліття;

– за зобов'язаннями з визначеним строком виконання перебіг позовної давності починається зі спливом строку виконання;

– за зобов'язаннями, строк виконання яких не визначений або визначений моментом вимоги, перебіг позовної давності починається від дня, коли у кредитора виникає право пред'явити вимогу про виконання зобов'язання. Якщо боржникові надається пільговий строк для виконання такої вимоги, перебіг позовної давності починається зі спливом цього строку;

– за регресними зобов'язаннями перебіг позовної давності починається від дня виконання основного зобов'язання;

– винятки з правил, встановлених частинами першою та другою цієї статті, можуть бути встановлені законом.

Розглянувши деякі проблемні питання теоретико-правового регулювання позовної давності, вважаємо за необхідне звернути увагу на позицію Верховного Суду України із цього питання.

Так, Верховний Суд України у постанові від 20 березня 2012 року у справі № 40/117 за позовом Регіонального відділення Фонду державного майна України по Донецькій області до відкритого акціонерного товариства «Укртелеком» про стягнення суми зазначив наступне.

«Згідно з частиною шостою статті 283 Господарського кодексу України до відносин оренди застосовуються відповідні положення ЦК України з урахуванням особливостей, передбачених цим Кодексом.

Статтею 291 Господарського кодексу України передбачено, що договір оренди припиняється, зокрема, у разі закінчення строку, на який його було укладено. Правові наслідки припинення договору оренди визначаються відповідно до умов регулювання договору найму ЦК України.

За статтею 785 ЦК України у разі припинення договору найму наймач зобов'язаний негайно повернути наймодавцеві річ у стані, в якому вона була одержана, з урахуванням нормального зносу, або у стані, який було обумовлено в договорі.

При цьому згідно з частиною другою цієї ж статті якщо наймач не виконує обов'язку щодо повернення речі, наймодавець має право вимагати від наймача сплати неустойки у розмірі подвійної плати за користування річчю за час прострочення.

Відповідно до вимог чинного законодавства за захистом свого цивільного права або інтересу особа може звернутися до суду у строк, визначений статтями 257, 258 ЦК України.

Статтею 257 ЦК України встановлюється загальна позовна давність тривалістю у три роки.

Спеціальна позовна давність в один рік відповідно до приписів пункту 1 частини другої статті 258 ЦК України застосовується, зокрема, до вимог про стягнення неустойки (штрафу, пені).

Згідно з положеннями статті 549 ЦК України штрафом є неустойка, що обчислюється у відсотках від суми невиконаного або неналежно виконаного зобов'язання, а пенєю є неустойка, що обчислюється у відсотках від суми несвоєчасно виконаного грошового зобов'язання за кожен день прострочення виконання.

Отже, неустойка, стягнення якої передбачено частиною другою статті 785 ЦК України, є самостійною майновою відповідальністю у сфері орендних правовідносин і визначається законодавцем як подвійна плата за користування річчю за час прострочення, а тому застосування до неї спеціальної позовної давності є неправильним» [17].

Варта уваги також постанова Верховного Суду України від 27 квітня 2012 р. у справі № 13/110-11 за позовом дочірньої компанії «Газ України» Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» до комунального підприємства «Управління житлово-комунального господарства» про стягнення суми. За результатами розгляду заяви про перегляд постанови Вищого господарського суду України від 29 грудня 2011 року Верховний Суд України зазначив:

«Частиною шостою статті 232 ГК України передбачено, що нарахування штрафних санкцій за прострочення виконання зобов'язання, якщо інше не встановлено законом або договором, припиняється через шість місяців від дня, коли зобов'язання мало бути виконано.

Статтею 253 ЦК України визначено, що перебіг строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок.

Виходячи зі змісту зазначених норм, початком для нарахування штрафних санкцій за прострочення виконання зобов'язання буде день, наступний за днем, коли воно мало бути виконано. Нарахування санкцій триває протягом шести місяців. Проте законом або договором можуть бути передбачені інші умови нарахування.

Частина перша статті 223 ГК України передбачає, що при реалізації в судовому порядку відповідальності за правопорушення у сфері господарювання застосовуються загальний та скорочені строки позовної давності, передбачені ЦК України, якщо інші строки не встановлено ГК України.

За змістом пункту 1 частини другої статті 258 ЦК України щодо вимог про стягнення неустойки (штрафу, пені) передбачено спеціальну позовну давність в один рік.

Поняття позовної давності міститься в статті 256 ЦК України, відповідно до якої позовна давність – це строк, у межах якого особа може звернутися до суду з вимогою про захист свого цивільного права або інтересу.

Відтак частина шоста статті 232 ГК України передбачає строк та порядок, у межах якого нараховуються штрафні санкції, а строк, протягом якого особа може звернутись до суду за захистом свого порушеного права, встановлюється ЦК України.

Оскільки позов заявлено в межах строку позовної давності, а пеню обраховано відповідно до вимог частини шостої статті 232 ГК України і пункту 7.2 Договору, то висновок Вищого господарського суду України про безпідставність позовних вимог в частині стягнення пені є передчасним, а прийнята ним постановова в цій частині є незаконною та підлягає скасуванню з направленням справи на новий розгляд до суду касаційної інстанції» [18].

У справі № 5023/4833/11 за позовом публічного акціонерного товариства «Інвестиційно-фінансовий консалтинг» до публічного акціонерного товариства «Харківський завод «Оргтехніка», ПАТ «СК «Лемма» про стягнення суми Верховний Суд України, перевібивши наведені заявником обставини, дійшов висновку, що заява не підлягає задоволенню з наступних підстав.

«Відповідно до статті 27 Закону України «Про страхування» та статті 993 ЦК України до страховика, який виплатив страхове відшкодування за договором майнового страхування, у межах фактичних затрат переходить право вимоги, яке страхувальник або інша особа, що одержала страхове відшкодування, має до особи, відповідальної за заподіяний збиток.

Частиною першою статті 1191 ЦК України передбачено, що особа, яка відшкодувала шкоду, завдану іншою особою, має право зворотної вимоги (регресу) до винної особи у розмірі виплаченого відшкодування, якщо інший розмір не встановлений законом.

Крім того, статтею 38 Закону України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» передбачено право страховика після виплати страхового відшкодування подати регресний позов.

Згідно зі статтею 257 ЦК України загальна позовна давність встановлюється тривалістю у три роки.

Частиною шостою статті 261 ЦК України передбачено, що за регресними зобов'язаннями перебіг позовної давності починається від дня виконання основного зобов'язання» [19].

Аналогічна правова позиція була висловлена Верховним Судом України в постановках від 27 березня 2012 року у справі № 58/168 та від 7 серпня 2012 року у справі №12/207.

У постанові від 19 квітня 2012 року у справі № 10-26/166-10-4300 за позовом відкритого акціонерного товариства «Концерн Стирол» до державного підприємства «Одеська залізниця» про стягнення суми Верховний Суд України зазначив:

«Предметом даного спору є стягнення вартості недостачі вантажу.

Статтею 136 Статуту залізниць України встановлено, що позови до залізниць можуть бути подані у шестимісячний термін, який обчислюється відповідно до вимог статті 134 цього Статуту.

Пунктом «а» статті 134 Статуту залізниць України передбачено, що претензії можуть бути заявлені з дня видачі вантажу, багажу або вантажобагажу – для претензій про відшкодування за псування, пошкодження або недостачу вантажу, багажу та вантажобагажу.

Проте частиною четвертою статті 315 ГК України встановлено, якщо заявлену перевізнику претензію, що впливає з договору перевезення вантажу, відхилено або відповідь на неї не одержано у строк, зазначений у частині третій цієї статті (в даному випадку три місяці), заявник має право звернутися до суду протягом шести місяців з дня одержання відповіді або закінчення строку, встановленого для відповіді.

З викладеного вбачається, що вказаною правовою нормою по-іншому, ніж Статутом залізниць України, розраховується початок перебігу строку позовної давності.

Однак частиною п'ятою статті 307 ГК України, яка кореспондується із частиною четвертою статті 909, частиною першою статті 920 Цивільного кодексу України, встановлено, що умови перевезення вантажів окремими видами транспорту, а також відповідальність суб'єктів за цими перевезеннями визначаються транспортними статутами та іншими нормативно-правовими актами.

Тобто стаття 315 ГК України і статті 134, 136, 137 Статуту залізниць України є спеціальними нормами, які регулюють питання перебігу строку позовної давності у позовах про відшкодування збитків (вартості нестачі вантажу), що виникають із залізничних перевезень.

Статут залізниць України було затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 6 квітня 1998 року № 457, і останні зміни в нього вносилися постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2002 року № 1973.

ГК України, який за своєю правовою природою є законом України, був прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 року за № 436-IV і набув чинності з 1 січня 2004 року. Крім того, у прикінцевих положеннях ГК України законодавець зобов'язав Кабінет Міністрів України привести свої нормативні акти (в т.ч. і Статут залізниць України, оскільки він суперечить ГК України) у відповідність до норм ГК України, а тоді вже застосовувати ці норми поряд з нормами ГК України, що Кабінетом Міністрів України зроблено не було.

За таких обставин відповідно до частини четвертої статті 315 ГК України строк позовної давності в даній справі не був пропущений позивачем,

оскільки його початком є день одержання відповіді на претензію або закінчення строку, встановленого для даної відповіді» [20].

Висновок. Підсумовуючи викладене, варто наголосити на такому:

– неустойка, стягнення якої передбачено ч.2 ст.785 ЦК України, є самостійною майновою відповідальністю у сфері орендних правовідносин і визнається законодавцем як подвійна плата за користування річчю за час прострочення, а тому застосування до неї спеціальної позовної давності, передбаченої ст.258 ЦК України, є неправильним (Постанова ВСУ від 20 березня 2012 року № 3-13гс12);

– відповідно до ч.6 ст.232 ГК України нарахування штрафних санкцій за прострочення виконання зобов'язання, якщо інше не встановлено законом або договором, припиняється через шість місяців від дня, коли зобов'язання мало бути виконано. Згідно п.1 ч.2 ст.258 ЦК України з вимогою про стягнення штрафних санкцій особа може звернутись до суду протягом одного року з моменту невиконання зобов'язання (Постанова ВСУ від 27 квітня 2012 року № 3-27гс12);

– ч.6 ст.261 ЦК України передбачено, що за регресними зобов'язаннями перебіг позовної давності починається від дня виконання основного зобов'язання.

За таких обставин саме з моменту виконання позивачем свого зобов'язання за договором добровільного страхування у нього виникло право подати регресний позов до суду (Постанова ВСУ від 27 березня 2012 року № 3-20гс12);

– перебіг строку позовної давності у спірних правовідносинах, які виникають з перевезення вантажів залізничним транспортом регулюється ст. 315 ГК України (Постанова ВСУ від 19 квітня 2012 року № 3-22гс12).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Новицкий И.Б.* Сделки. Исковая давность / И.Б. Новицкий. – М., 1954. – 139 с.
2. *Энгельман И.Е.* О давности по русскому гражданскому праву. Историко-догматическое исследование / И.Е. Энгельман. – М., 2003. – С. 483 – 488.
3. *Абрамов С.Н.* Исковая давность / С.Н. Абрамов; под ред. И.Т. Голякова. – 2-е изд., перераб. – М., 1946. – 3 с.
4. *Болотников И.М.* Проблемы исковой давности в советском гражданском праве: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / И.М. Болотников. – Л., 1964. – 5 с.
5. *Красавчиков О.А.* Советское гражданское право / О.А. Красавчиков. – [3-е изд., испр. и доп.] – М., 1985. – Т.1. – 277 с.
6. *Лебедева К.Ю.* Исковая давность в системе гражданско-правовых сроков: дис. ... канд. юрид. наук / К.Ю. Лебедева. – Томск, 2003. – 101 с.
7. *Масевич М.Г.* Исковая давность / М.Г. Масевич // Хоз-во и право. – 1993. – №9. – С. 134 – 135.
8. Конвенция о возмещении ущерба, причиненного иностранными воздушными судами третьим лицам от 2 мая 2009 г [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.icao.int/DCCD2009/docs/DCCD_doc_42_ru.pdf

9. Конвенция об унификации некоторых правил относительно ответственности, вытекающей из столкновения судо-внутреннего плавания от 15 марта 1960 г. [Электронны ресурс] – Режим доступа к док.: <http://spravka-jurist.com/base/part-bx/tx-rssahe.htm>.

10. Ст. 31 Соглашения о международном железнодорожном грузовом сообщении (СМГС) от 1 ноября 1951 г. (измененное и дополненное) на Конференциях в Москве 31 июля 1953 г., в Берлине 30 июля 1955 г., в Пекине 25 мая 1957 г.; с изменениями и дополнениями, утвержденными Комитетом ОСЖД 2 мая 1959 г., 30 ноября 1964 г., 29 мая 1970 г., 15 апреля 1971 г., 17 октября 1988 г.).

11. *Шершеневич Г.Ф.* Курс торгового права: Товар. Торговые сделки. / Г.Ф. Шершеневич. – 4-е изд. – СПб., 1908. – Т. 2. – 423 с.

12. *Розенберг М.Г.* Исковая давность в международном коммерческом обороте. Практика применения / М.Г. Розенберг. – М., 1999. – 3 с.

13. *Новицкий И.Б.* Сделки. Исковая давность / И.Б. Новицкий. – М., 1954. – 137 с.

14. *Боровиковский А.Л.* Отчет судьи / А.Л. Боровиковский. – СПб., 1892. – Т. 2. – 187 с.

15. *Черепяхин Б.Б.* О начальном моменте течения исковой давности / Б.Б. Черепяхин // Вестн. Ленингр. ун-та. – Серия экономики, философии и права. – 1959. – №6, вып.1. – С. 120–122.

16. *Новицкий И.Б.* Сделки. Исковая давность / И. Б. Новицкий. – М., 1954. – 175 с.

17. Постанова Верховного Суду України від 20 березня 2012 року у справі № 40/117 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/22547686>

18. Постанова Верховного Суду України від 27 квітня 2012 року у справі № 13/110-11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/22542586>

19. Постанова Верховного Суду України від 28 серпня 2012 року у справі № 5023/4833/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/22542533>

20. Постанова Верховного Суду України від 19 квітня 2012 року у справі № 10-26/166-10-4300 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/22542533>

Шатковський Я.М. Проблемні питання щодо застосування позовної давності у вирішенні господарських спорів

У статті досліджуються питання, що виникають під час застосування позовної давності (як загальної, так і спеціальної) при вирішенні господарських спорів. Також у статті здійснено порівняльний аналіз змісту поняття «позовна давність», зазначеного у працях провідних науковців та у законодавстві України, наведено практику Верховного Суду України щодо вирішення справ, пов'язаних із застосуванням позовної давності у вирішенні господарських спорів.

Ключові слова: позовна давність, господарський спір, захист права, юридичний факт, судовий захист, правові наслідки, загальна і спеціальна позовна давність, строк позовного захисту права.

Шатковский Я.Н. Проблемные вопросы применения исковой давности в решении хозяйственных споров

В статье исследуются вопросы, возникающие при применении исковой давности (как общей, так и специальной) при решении хозяйственных споров. Также в статье осуществлен сравнительный анализ содержания понятия «исковая давность», указанного в трудах ведущих ученых и в законодательстве Украины, приведена практика Верховного Суда Украины относительно решения дел, связанных с применением исковой давности при решении хозяйственных споров.

Ключевые слова: *исковая давность, хозяйственный спор, защита права, юридический факт, судебная защита, правовые последствия, общая и специальная исковая давность, срок исковой защиты права.*

Shatkovsky Yaroslav. Problematic issues of application of the statute of limitations in resolving commercial disputes

This article explores issues that arise during the term to submit the claim (both general and special) resolving commercial cases. Also, the article provides a comparative analysis of what a «statute of limitations» means in the writings of leading scientists and the legislation of Ukraine, describes the practice of the Supreme Court of Ukraine connected with cases relating to the application of limitation in resolving commercial cases.

Keywords: *statute of limitations, the economic argument, defense law, legal fact, judicial protection, legal consequences, the general and special statute of limitation, length of time allowed for filling a claim.*

Стаття надійшла до редакції 26.09.2014.